

Michael Kolek

PROČ SE NA KŘEŠŤANSKÉ MALTĚ MLUVÍ ARABSKY:

DĚDICTVÍ ORIENTU V UTVÁŘENÍ MALTSKÉ KULTURY

Bakalářská práce

Posudek vedoucího práce (Mlada Mikulicová)

Student se na můj podnět tématu ochotně chopil a podílel se na jeho rozpracování. Má pro tematiku několik výhodných předpokladů: zná Maltu, studoval tam angličtinu, učí se arabsky v mém semináři. Oborem studuje dějiny evropské kultury, jak ukazuje i jeho zájem o historii, patrný ze zpracování historických pasáží. Navíc si poradil i s jazykovou oblastí, doplnil si základy srovnávací jazykovědy podle dostupných autoritativních textů (Petr Zemánek, Martin Zammit) a ukázkou samostatně provedl rozbor maltského textu. Navrženou strukturu pečlivě dodržoval a v průběhu zpracování hbitě reagoval na mé připomínky. Odbornou literaturu ze zadání si opatřil i při snížené dostupnosti knihovních fondů, nadto průběžně doplnil další zdroje, především internetové, jako fulltextové verze knih, encyklopedie a články. Většina zdrojů je v angličtině.

Po metodické stránce byla práce pojata kombinovaně. První kapitola je historická, druhá filologická, třetí mapuje aktuální situaci. Na položené otázky student nacházel odpovědi a v závěru je samostatně zformuloval. Při práci se zdroji převážně parafrázuje, někdy uvádí přímé citace. U parafrází není vždy jasné, zda vychází z již uvedeného zdroje. Častým nedostatkem bakalářských prací je slabý nadhled; parafráze kopíruje styl i názorovou orientaci původního autora (například vyprávěcí starozákonní pasáž o Achabovi a Jezabel na s. 12 nebo epický popis aghlabovského záboru na s. 14-15). Metodicky nejzdařilejší je druhá, filologická kapitola. Primární materiál z maltštiny je kvalitně zpracován formou příklad, překlad, srovnání se standardem (s. 27-28). Student podává důkazy uvedených tvrzení, přičemž využil dosavadní znalosti arabštiny z kurzu i ze studia Zemánkovy učebnice srovnávací semitistiky. Jako ukázkou samostatné práce provedl stručnou analýzu maltského textu (s. 22). V třetí kapitole o aktuálním vztahu křesťanské maltské většiny k arabskému, a potažmo islámskému dědictví je postaven do kontrastu liberální postoj křesťanské konference o náboženském dialogu a hodnocení aktuální situace z úst muslimské menšiny. Pojednání tématu až příliš živě ilustruje rozporuplnost obou mediálních zdrojů. Samostatné kritické zhodnocení se ukázalo obtížné; student se proto obrátil k citaci autoritativního *Katechismu katolické církve* (s. 25-26). V závěru student shrnuje obsah kapitol a na základě historických faktů si odpovídá na otázku po důvodu přežití arabského dialektu: jmenuje laxnost poislámských evropských elit (s. 34) a vliv jezuitského orientalismu, třebaže společenský status maltské arabštiny není vysoký (s. 35).

Práce je psána srozumitelným, v zásadě velmi kultivovaným stylem, který narušuje pouze občasná poplatnost stylu původního autora. Vzácně se vyskytne anakolut („Malta je jednou z nejvíce katolickou zemí“, s. ; „mnoho rodin skryla svá jména“, s. 23,) nebo repetice výrazů

(„ve středověku“, s. 12, „za krátkou dobu“, s. 15). Studentovi se podařilo nepodléhat anglickému přepisování vlastních jmen. Reliktem je pouze „Cyrene“ místo „Kyréné“ na s. 12, a „ajúz“ místo „adžúz“ na s. 23.

Formální zpracování se vcelku vydařilo. Kapitoly jsou přehledně členěné, délkou vyvážené, myšlenkově kohezní, doplňující informace jsou uvedeny v poznámkách pod čarou. Citace a cizí výrazy jsou odlišené kurzívou. Přepis arabských slov je uveden ve zjednodušené podobě, s několika málo opomenutími, například prostřídání znaku ^ʿ pro ^ʿ*ajn* s apostrofem (Muʿammar místo Muʿammar na s. 30) nebo nejednota přepisu (El Sadí, El-Sadí, s. 31). Překlepy jsou vidět vzácně („Serverus“ na s. 12, „židoský“ na s. 13, „š-itská“ na s. 15, „cenntury“ na s. 36). Nastavenou citační normu student dodržel, nedostatky (např. chybějící vydavatel či grafická chyba) nejsou časté. V seznamu literatury je na závadu porušený abecední pořádek (s. 38).

Student prokázal schopnost samostatné práce s literaturou, na jejímž základu vytvořil informativní, poutavě podaný text, jehož některé pozoruhodné teze by bylo možné dále rozvinout. Příkladem: (1) *Spíše než k aktuálnímu a zjevnému arabskému substrátu se křesťanští Malťané raději hlásí k nepříliš dochovanému fénickému archetypu* – analogií může být současný postoj libanonských maronitů: je implicitním důvodem vztah k islámu? (2) *Zatímco maltští křesťané vykazují vůči muslimské menšině značnou toleranci a vstřícnost, muslimští předáci nacházejí nedostatky v právní rovnosti obou skupin* – jaká je úloha mediálních zdrojů při utváření tohoto obrazu o maltské společnosti? (3) *Paradoxně vzato, jezuité podpořili arabské vědomí Malťanů / o Malťanech* – klady a zápory jezuitského orientalismu?

Taková pojednání však již nebyla úkolem této bakalářské práce, spíše mohou otevřít debatu, nebo inspirovat k dalšímu stupni studentské práce.

Pro debatu při obhajobě navrhuji tuto otázku:

Na straně 23 se objevuje poněkud obtížný výraz „saracénský“. Je zaměnitelný s výrazem „arabský“, nebo „muslimský“? Co slovo „Saracén“ vlastně znamená?